

Landstinget riskerar vite för överbeläggning på Huddinge

Efter en rad oanmälda inspektioner under sommaren riktar Socialstyrelsen och Arbetsmiljöverket hård kritik mot Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge. Landstinget hotas med vite på en halv miljon kronor om man inte gör något åt bristen på vårdplatser.

I vintras slog Läkarförbundets huvudskyddsombud och en enskild läkare larm om att läkare på Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge på grund av vårdplatsbristen tvingats fatta beslut som är oacceptabla ur ett patientsäkerhetsperspektiv. Patienter som egentligen borde läggas in har skickats hem, andra patienter har skrivits ut alltför tidigt och ytterligare andra har lagts in på avdelningar som inte haft resurser och kompetens att ta hand om dem.

Dessa anmälningar är bakgrunden till att Arbetsmiljöverket och Socialstyrelsen, som sedan en tid samarbetar i vårdplatsärenden, under sommaren gjort fyra oanmälda inspektioner på sjukhuset.

Socialstyrelsen konstaterar att order vid samtliga tillfällen hade utgått från chefläkaren att alla avdelningar skulle ta två eller tre överbeläggningar. Med ett undantag hade inga bedömningar av patientsäkerhetsriskerna gjorts i samband med överbeläggningarna.

Följden av överbeläggningarna har bland annat blivit att svårt sjuka och döende patienter fått ligga bakom skär-



Stefan Engqvist



Marta Christensson

mar i fullbelagda sjukhussalar, att orörliga patienter inte fått hjälp att mobiliseras och att basala hygienrutiner inte har efterlevts nattetid.

– Var och en av de punkter vi pekar på är allvarlig nog för att motivera ett ingripande, säger Ann Fagerlind, byrådirektör vid Socialstyrelsens tillsynsenhet i Stockholm.

Enligt henne är det första gången som överbeläggningar lett till att Socialstyrelsen lägger ett vite. Landstinget har nu fram till den 15 november på sig att åtgärda bristerna i bemanning, lokaler och utrustning på Karolinska i Huddinge. Rutiner måste finnas för att identifiera och åtgärda de patientsäkerhetsrisker som uppkommer vid vårdplatsbrist och man måste säkerställa att personal som vårdar utlokaliserade patienter har rätt kompetens.

Arbetsmiljöverket avvaktar än så länge med vite men kräver att patientsängar placeras så att personalen kan utföra sitt arbete och att det

varje gång det sker överbeläggningar görs en bedömning av arbetsmiljöriskerna.

Läkarförbundets huvudskyddsombud vid Karolinska universitetssjukhuset, Marta Christensson, ser viteshotet som en välkommen markering från Socialstyrelsen att man tar allvarligt på patientsäkerhetsshoten.

– Landstinget tvingas ta konsekvenserna av de beslut de fattar. På något sätt måste det bli ett slut på den här situa-

tionen, som pågått hur många år som helst.

Stefan Engqvist, chefläkare på Karolinska universitetssjukhuset, tror att sjukhuset kan komma till rätta med en

del av problemen genom att ändra arbetssätt.

– Det är värre med bristen på intensivvårdsplatser. Där handlar det om resursbrist. Det finns ett underskott i hela landstinget som vi har påtalat hur många gånger som helst. Men det är omöjligt att göra något åt på två månader.

Han medger att man tagit risker med patienternas säkerhet men säger att ingen hittills kommit till skada.

– Vi tar risker varje dag, och det ligger i begreppet att en risk förr eller senare faller ut. Men ännu har jag inte sett att vårdplatsbristen kunnat kopplas till en allvarlig vårdskada, säger Stefan Engqvist.

Michael Lövtrup

»Var och en av de punkter vi pekar på är allvarlig nog för att motivera ett ingripande.«

Ann Fagerlind, Socialstyrelsen

Pettersson utreder händelseanalyser

Regeringen har utsett Gun-Marie Pettersson, fd länsråd i Gävleborg, till särskild utredare i arbetet med att förbättra händelseanalyser kring självmord (Kommittédirektiv 2009:79). Förhoppningen är att de som utför analyser i samband med Lex Maria/Lex Sarah-anmälningar ska använda sig av samma och tillförlitliga metoder. Senast den 30 juni 2010 ska utredaren lämna sina förslag.

Kinesisk läkare slipper skolbänken

Kammarrätten i Stockholm upphäver ett beslut av Socialstyrelsen och ger en kvinna med kinesisk läkarexamen rätt att få sina kunskaper prövade inom ramen för Socialstyrelsens kompletteringsprogram för utländska läkare.

Socialstyrelsen ville inte låta kvinnan genomgå prövning och komplettering av sina kvalifikationer utan krävde att hon skulle genomgå fullständig medicinsk grundutbildning vid ett svenskt universitet. Hennes treåriga kinesiska läkarutbildning ansågs inte på långa vägar motsvara EU:s minimikrav, varför hon inte kvalade in till kompletteringsutbildningen.

Kammarrätten slår fast att Socialstyrelsens beslut att neka läkaren att få sina kunskaper prövade saknar laglig grund.

Caremaförening inte först

I Läkartidningen 36/2009 berättade vi att en läkarförening är under bildande vid vårdkonferensen Carema. Läsare har påpekat för Läkartidningen att det sedan tretio år finns en läkarförening vid den privata vårdkoncernen Praktikertjänst AB. Föreningen har 800 medlemmar och bevakar medlemmarnas fackliga och yrkesmässiga intressen mot arbetsgivaren.

Chatta med din vårdcentral på Facebook

För att ge patienter möjlighet att tycka till om vårdcentralen startar fyra allmänläkare i Lund en blogg med kommentatorsfunktion i samband med att man öppnar en ny vårdcentral.

Den som önskar en ännu närmare relation kan även bli vän med vårdcentralen på Facebook, där man öppnat ett konto.

Influensavaccin testas i Sverige

Ett 170-tal personer från 61 år och uppåt deltar i en klinisk prövning som i helgen inleddes i Eskilstuna och Örebro av tillverkaren GlaxoSmithKlines vac-

cin mot den nya influensan. Studien är en av sexton prövningar av vaccinet som GlaxoSmithKline genomför i Europa och Nordamerika. Studien i Sve-

rige syftar till att se om det kan ges samtidigt med vaccinet mot den vanliga säsongsinfluensan. Resultatet av testet väntas om cirka fyra veckor.

Psykiatrer underkänner KBT-rekommendation

Svenska Psykiatriska Föreningen är inte nådig i sin kritik av Socialstyrelsens nya riktlinjer, där KBT anges som förstaval vid behandling av depression. »Bedömningarna saknar vetenskaplig legitimitet«, anser föreningen i en remiss.

Enligt de nya riktlinjerna från Socialstyrelsen ska terapi och i synnerhet kognitiv beteendeterapi, KBT, prioriteras vid behandling av depression och ångest. Metoden är lika effektiv som läkemedel men ger inga biverkningar, sägs det.

När riktlinjerna presenterades i mars lät protesterna inte vänta på sig. Företrädare för andra skolor inom psykoterapi klagade på rekommenda-

tionens KBT-fokus, medan det fanns psykiatrer som ryckte ut till läkemedelsbehandlingens försvar.

Svenska Psykiatriska Föreningen, SPF, kritiserar i sin remiss främst rekommendationen för depressionsbehandling. Man anser att Socialstyrelsen »aktivt förhindrat« kommunikationen mellan projektets faktagrupp, där flera psykiatrer med akademisk erfarenhet suttit med, och prioriteringsgruppen, där sådan expertis saknats. Följden har blivit en konstlad motsättning mellan KBT och läkemedelsbehandling.

Därpå följer ett resonemang kring svårigheterna med att genomföra placebo-studier av psykoterapi, som mynnar ut i slutsatsen att de enda pålitliga studierna är de

som jämför olika behandlingsformer. Sådana studier finns och visar, tvärtom vad Socialstyrelsen påstår, att antidepressiva läkemedel är bättre än KBT vid behandling av depression. Man underkänner också påståendet att KBT skulle vara biverkningsfritt, något som enligt SPF aldrig bevisats.

Psykiatrerna avslutar bisterter med att slå fast att »Prioriteringsförslagen innehåller så många tveksamheter att Socialstyrelsens legitimitet att uttala sig om psykiatrisk behandling har skadats.«

Mårten Gerle, medicinsk sakkunnig i Socialstyrelsens projektledningsgrupp, vill inte kommentera SPF:s kritik mot den vetenskapliga legitimiteten.

– Men den del av deras kritik som rör terminologin kring depressionstillstånd är välgrundad och den har vi tagit till oss.

Han berättar också att man i de slutliga riktlinjerna kommer att bli tydligare med att de ska vara ett beslutsstöd för politiker och tjänstemän i deras planeringsarbete, och inte en rekommendation för enskilda läkare.

– Många har läst det som ett vårdprogram, och då blir det alldeles fel. För den enskilde patienten kan »fel« behandling mycket väl vara »rätt«.

Den stora mängden remissvar, totalt över 500 sidor, gör att den slutliga versionen av riktlinjerna nu försenas och beräknas inte vara klara för rän i februari nästa år.

Michael Lövtrup

Regler ses över efter anmälan om dataintrång

En läkare vid medicinkliniken i Varberg polisanmälades i somras för dataintrång i en patientjournal. Åklagare lade ner förundersökningen. Landstinget i Halland övervägde att överklaga beslutet, men ser nu över sina interna verksamhetsregler.

En läkare vid medicinkliniken på Varbergs sjukhus polisanmälades den 7 juli av sjukhuschefen för olovligt dataintrång. Läkaren, som inte var behandlingsansvarig för patienten och vid tillfället inte i klinisk tjänst, hade under en minut loggat in i en patientjournal. I tidningen Sjukhusläkaren, som ägnar fallet 16 sidor i nr 4/2009, uppges att läkaren av kollegor hade ombetts att skriva en avvikelserapport om en äldre kvinna som avlidit i väntan på akutavdelningen.

Den 28 augusti lades förundersökningen om olovligt dataintrång ner. Läkaren fanns

inte ha gjort sig skyldig till något brott mot patientdatalagen.

– Hade läkaren inte haft syftet att skriva en rapport hade saken varit en annan, säger kammaråklagare Sonja Pettersson Wallin till Sjukhusläkaren.

I samma nummer kommenterar Socialstyrelsens generaldirektör Lars-Erik Holm utan att gå in på det aktuella Varbergsfallet:

– Det avgörande [för att få gå in i journal] är om man är behörig att ta del av patientens uppgifter eller inte och det kan man vara av andra omständigheter än att vara behandlande läkare.

En Lex Maria-anmälan om »felaktig prioritering« i samband med dödsfallet, kom in till Socialstyrelsen den 7 juli undertecknad Gösta Rüter, chefläkare på Varbergs sjukhus. Läkarna vid kliniken pekar i medier på platsbrist. Verksamhetschefen vid me-



Sjukhusläkaren ägnar 16 sidor åt fallet i nr 4/2009.

dicinkliniken avgick nyligen då hon bedömde situationen som ohållbar.

Sjukhuschefen Kristina Wallentin sitter däremot kvar. Hon har gjort gällande, bland annat i Sjukhusläkaren, att hon inte varit ensam om beslutet att polisanmäla läkaren för dataintrång, utan har blivit rådd av landstingsledningen att polisanmäla.

– Det stämmer inte. Vi har

ingenting med det att göra, avvisar Mats Eriksson (M), ordförande i Hallands läns landstingsstyrelse, i en kommentar till Läkartidningen.

Landstingsdirektör Catarina Dahlöf uttrycker dock i ett pressmeddelande förvåning över att förundersökningen lades ner. Hon bekräftar till Läkartidningen att landstinget övervägt att överklaga åklagarens beslut att lägga ner förundersökningen.

– **Men vi har tagit beslut** om att inte göra en överklagan. Vi ska nu i stället gå vidare för att skapa klarhet i hur patientdatalagen ska tolkas, och hur vi kan harmonisera landstingets egna riktlinjer och ledningssystem. Vi har bett Socialstyrelsen om vägledning.

Marie Närlid

LÄS MER www.sjukhuslakaren.se